

List do Redakcji
Letter to Editor

Wojciech Chagowski

Nie wszyscy ludzie lubelskiego Zakładu Medycyny Sadowej (1945–1949)

Not all the people of the Department of Forensic Medicine in Lublin (1945–1949)

Katedra i Zakład Medycyny Sadowej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska
Chair and Department of Forensic Medicine, Medical University of Lublin, Poland

Słowa kluczowe: medycyna sadowa, historia, Stanisław Mahrbug, Wiktor Grzywo-Dąbrowski, Zbigniew Rymkiewicz.

Key words: forensic medicine, history, Stanisław Mahrbug, Wiktor Grzywo-Dąbrowski, Zbigniew Rymkiewicz.

W drugiej części cyklu kontynuujemy opowieść o ludziach i działalności Zakładu Medycyny Sadowej w Lublinie w latach 1945–1949, ze szczególnym uwzględnieniem dróg życiowych, wyborów i sukcesów zawodowych prof. Stanisława Mahrburga, prof. Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego oraz dr. Zbigniewa Rymkiewicza.

Drugim kierownikiem lubelskiego zakładu był prof. Stanisław Mahrburg, który pełnił tę funkcję w latach akademickich 1945/1946, 1946/1947 oraz 1948/1949. Jako patolog kierował powierzoną mu jednostką niejako „z przymusu”, nie angażując się zbyt w jej działalność i pozostawiając kwestie organizacyjne swojemu pomocnikowi, dr. Zbigniewowi Rymkiewiczowi [1].

Stanisław Mahrburg urodził się 23 stycznia 1886 r. w Mińsku Mazowieckim; był synem Bronisława i Heleny z Załęskich. W 1908 r. ukończył

The second part of the paper continues the story of the academic staff and activities undertaken in the Department of Forensic Medicine in Lublin in the years 1945 to 1949, with a particular emphasis on Prof. Stanisław Mahrburg, Prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski, and Dr. Zbigniew Rymkiewicz, and their lives, career choices and professional successes.

The second head of our Department in the academic years 1945/1946, 1946/1947 and 1948/1949 was Prof. Stanisław Mahrburg. He was a pathologist, and was appointed to head the Department of Forensic Medicine without being given much choice in the matter. As a result, he was not very committed to the activities of the Department, delegating organisational responsibilities to his assistant, Dr. Zbigniew Rymkiewicz [1].

Stanisław Mahrburg was born on 23 January 1886 in Mińsk Mazowiecki. He was the son of Bronisław

Ryc. 1. Profesor Stanisław Mahrburg [3]
Fig. 1. Professor Stanisław Mahrburg [3]

gimnazjum typu klasycznego w Bobrujsku na Białorusi, a w 1914 r. studia lekarskie w Dorpacie (obecnie Tartu w Estonii), po czym został powołany do służby wojskowej w armii rosyjskiej w charakterze ordynatora oddziału szpitalnego, w którym pracował do 1918 r. W latach 1918–1919 był zatrudniony jako lekarz epidemiolog; w latach 1919–1920 pełnił funkcję lekarza szpitala Polskiego Czerwonego Krzyża w Mińsku na Białorusi. Później pracował jako lekarz w Łodzi. W latach 1922–1924 był naczelnym lekarzem komisariatu do walki z epidemiami w Białej Podlaskiej. Po odejściu z wojska znalazł zatrudnienie w Zakładzie Anatomii Patologicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W 1927 r. obronił pracę doktorską, a w 1932 r. uzyskał habilitację. W 1936 r. został wysłany przez Fundusz Kultury Narodowej do Niemiec; pracował w Berlinie, Lipsku i Monachium. W tym samym roku objął również stanowisko szefa Zakładu Anatomii Patologicznej na Uniwersytecie w Wilnie, którym kierował do końca 1939 r. W 1940 r. pracował w Wilnie jako prosekutor szpitali św. Jakuba i św. Krzyża oraz szpitala zakaźnego; był także zaangażowany w działalność związaną z tajnym nauczaniem [2, 3].

W 1944 r. był jednym z członków komisji powołanej przez władze Związku Radzieckiego do badania zbrodni popełnionych przez okupantów nie-

Ryc. 2. Profesor Stanisław Mahrburg stoi w pierwszym rzędzie po stronie prawej [65 lat Uniwersytetu Medycznego w Lublinie]

Fig. 2. Professor Stanisław Mahrburg is standing in the first row on the right [65th anniversary of Medical University of Lublin]

and Helena née Załęski. In 1908, he graduated from a classical *gymnasium* in Babruysk (Belarus). In 1914, he completed his studies at the medical university in Dorpat (now Tartu, Estonia). After that, he was sent for military service in the Russian army as the head of the hospital ward, where he worked until 1918. In 1918–1919, Mahrburg was employed as an epidemiologist, and in 1919–1920 he worked as a physician in the Polish Red Cross hospital in Minsk (Belarus). Later he practised as a physician in Łódź. Between 1922 and 1924, he held the position of the chief physician at the commissariat for epidemic control in Biała Podlaska. After leaving the army, he took up a position in the Department of Pathological Anatomy, Stefan Batory University in Vilnius. In 1927, he successfully defended his doctoral dissertation, and in 1932 he was awarded his *habilitation* degree. In 1936, he was sent by the National Culture Fund to Germany; he worked in Berlin, Leipzig and Munich. In 1936, he took the position of the head of the Department of Pathological Anatomy at the Vilnius University, and held it until the end of 1939. In 1940, he worked in Vilnius as a prosector in St James and St Cross hospitals, and in the local infectious diseases hospital; he was also engaged in secret teaching [2, 3].

In 1944, he was a member of the commission appointed by the Soviet Union authorities for the inves-

Ryc. 3. Zamek Krzysztofa „Pioruna” Radziwiła w Birżach na Litwie [archiwum własne]

Fig. 3. Castle owned by Prince Krzysztof Mikołaj “Thunderbolt” Radziwiłł in Biržai (Lithuania) [author’s own archive]

mieckich i ich litewskich kolaborantów w Ponarach na Wileńszczyźnie. W sprawozdaniu z prac komisji napisał m.in: *W wyniku całości badań, spostrzeżeń i rozmiarów oraz rozmów można stwierdzić, że w Ponarach był dokonywany systematyczny, planowany mord ludności różnego wieku, płci, narodowości i warstw społecznych. Ofiary mordowano przeważnie wystrzałem w głowę. Ciężko rannych dobijano lub strącano do dołów (...). Nie ulega też wątpliwości, że okupant usiłował zatrzeć ślady swych zbrodni, ale nie zaniedbywał grabieży, o czym świadczą systematyczne i planowe oględziny zwłok i wyjmowanie dostawek złotych z jamy ustnej. W masowych egzekucjach brała udział duża liczba członków Ochotniczego Oddziału Strzelców Ponarskich (Ypatingasis būrys). Działającej w Polsce w latach 1949–1984 Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich udało się skazać jedynie trzech Litwinów, którzy uczestniczyli w egzekucjach w Ponarach. Kolejne śledztwo prowadzone po 2000 r. przez Instytut Pamięci Narodowej zostało umorzone ze względu na brak możliwości wykrycia sprawców [4].*

W 1945 r. Stanisław Mahrburg przyjechał do Lublina, w którym 7 września 1946 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. Objął kierownictwo Zakładu Anatomii Patologicznej i zajął się tworzeniem tej jednostki niemal od podstaw, a następnie przez 18 lat stał na jej czele. W latach 1948–1951 pełnił obowiązki dziekana, a w latach 1956–1959 był prorektorem ds. nauki. W 1963 r. prof. Mahrburg prze-

Ryc. 4. Uniwersytet w Wilnie [archiwum własne]

Fig. 4. Vilnius University [author’s own archive]

tigation of the Ponary massacre in the Vilnius Region. In his report, he wrote: *Based on a comprehensive review of the investigations, observations, measurements and interviews, it can be concluded that Ponary was a site where people of different ages, genders, nationalities and social strata were murdered in a systematic and planned manner. The victims were murdered mostly by being shot in the head. The severely wounded were finished off or knocked down into pits (...). Also, there is no doubt that the murderers attempted to cover up the traces of their atrocities, though they did not stay away from looting, as evidenced by their systematic and planned examination of corpses, and the removal of gold fillings from the victims’ teeth. A significant proportion of the perpetrators included members of the special killing squad of Ponary riflemen (Ypatingasis būrys). The Chief Commission for the Prosecution of Nazi Crimes, which operated in Poland in 1949–1984, succeeded in convicting only three Lithuanians who participated in the Ponary massacre. Investigation, conducted after 2000 by the Institute of National Remembrance, was discontinued, as it was not possible to identify the perpetrators [4].*

In 1945, Stanisław Mahrburg came to Lublin, and on 7 September 1946 he was awarded the title of *professor ordinarius*. He took charge of the Department of Pathological Anatomy, and organised it almost from scratch. He was at the helm of the Department for 18 years. He held the roles of the Dean and Vice-Rector for Scientific Research in

szedł na emeryturę. Dwa lata później, w 1965 r., przeniósł się do Warszawy, gdzie zmarł 19 września 1974 r. z powodu nawracających stanów septycznych w związku z owrzodzeniem na prawej stopie, które było następstwem upośledzenia krążenia w kończynach dolnych [2, 3].

Napisał 35 prac oraz podręcznik pt. „Anatomia patologiczna nagłej śmierci” (1949 r. i 1953 r.). Był też autorem dwóch monografii: „Nowe metody techniki muzealnej preparatów anatomopatologicznych” (1952 r.) oraz „Osiągnięcia i kierunki rozwoju anatomii patologicznej w Polsce” (1952 r.) [2, 3]. W trakcie swojej wieloletniej działalności naukowej był promotorem 8 doktorów, opiekunem 2 habilitantów, a także kierownikiem specjalizacji 16 lekarzy [3, 5].

Poza czasem, jaki poświęcał zainteresowaniom *stricte* naukowym, dużo pracy i wysiłku włożył w rozwijanie nowych metod techniki muzealnej. Wykonywał tzw. suche preparaty, które były bardzo wygodne w prezentacji. Ponadto żywo interesował się historią anatomii patologicznej w Polsce. Był także wielbicielem muzyki i założycielem koła muzyki poważnej przy Państwowym Szpitalu Klinicznym w Lublinie. Na organizowane przez koło wieczory zapraszał studentów i lekarzy [2, 3].

Z racji zaangażowania profesora w tworzenie od podstaw Zakładu Anatomii Patologicznej funkcjonowanie Zakładu Medycyny Sądowej nadzorował dr med. Zbigniew Mieczysław Rymkiewicz, specjalista chirurg.

Urodził się 24 stycznia 1919 r. w Birżach na terenie ówczesnej Republiki Litewskiej. Był synem lekarza weterynarii Mieczysława i Marii z domu Butowicz.

W 1937 r. ukończył gimnazjum w Wilnie i rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego, które kontynuował do 15 grudnia 1939 r. W 1940 r. podjął studia na III roku Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu im. Witolda Wielkiego w Kownie, z którego został wydalony po dwóch latach ze względu na polskie pochodzenie. W latach 1942–1944 pracował jako lekarz w szpitalu św. Jakuba w Wilnie. W styczniu 1945 r. opuścił Wilno i przybył do Lublina, gdzie został przyjęty na V rok medycyny Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Dyplom lekarza uzyskał w grudniu 1945 r. W latach 1946–1948 zajmował stanowisko starszego asystenta Zakładu Anatomii

1948–1951 and 1956–59, respectively. In 1963, Prof. Mahrburg went into retirement. In 1965, he moved to Warsaw, where he died on 19 September 1974 from recurrent septic conditions due to ulceration on the right foot resulting from impaired circulation in the lower extremities [2, 3].

He published a total of 35 papers and 1 handbook entitled “Pathological Anatomy of Sudden Death” (1949 and 1953). In addition, he was the author of two monographs: “New Methods in the Preparation of Anatomopathological Specimens for Museum Display” (1952), and “Accomplishments and Directions for the Development of Pathological Anatomy in Poland” (1952) [2, 3]. He was a supervisor for 8 doctoral students, a mentor for 2 post-doctoral students, and a supervisor of 16 medical practitioners during their specialty training [3, 5].

In addition to his strictly scientific interests, Prof. Mahrburg put in a lot of work and effort to exploring new techniques for the preparation of museum exhibits. He prepared so-called dry specimens which are convenient to display. Also, he was keenly interested in the history of pathological anatomy in Poland. He loved music, and set up a classical music club at the State Research and Teaching Hospital in Lublin, which held classical music nights for students and physicians [2, 3].

Since the professor was primarily engaged in organising the Department of Pathological Anatomy, the task of supervising the Department of Forensic Medicine was delegated to Dr. Zbigniew Mieczysław Rymkiewicz, a specialist in surgery. He was born in Biržai, a city in the Lithuanian republic, on 24 January 1919, as the son of Mieczysław, a veterinary surgeon, and Maria née Butowicz.

In 1937, he graduated from a *gymnasium* in Vilnius and enrolled in the Medical Faculty, Stefan Batory University, where he studied until 15 December 1939. In 1940, he was admitted to the third year of the Medical Faculty at the Vytautas Magnus University in Kaunas from which he was expelled two years later because of his Polish background. Between 1942 and 1944, Rymkiewicz worked as a physician at St James Hospital in Vilnius. In January 1945, he left the city and came to Lublin, where he was admitted to the fifth year of medical studies at the Faculty of Medicine, Maria Curie-Skłodowska University. He was awarded his Doctor of Medicine diploma in December 1945. In the years 1946 to 1948, he was a senior assistant

Ryc. 5. Hol Uniwersytetu w Wilnie [archiwum własne]
Fig. 5. Hall of Vilnius University [author's own archive]

Ryc. 6. Makieta zamku Krzysztofa „Pioruna” Radziwiłła w Birżach [archiwum własne]
Fig. 6. Mock-up of the castle owned by Prince Krzysztof Mikołaj “Thunderbolt” Radziwiłł in Biržai [author's own archive]

Prawidłowej Człowieka. W 1945 r. podjął pracę w Zakładzie Anatomii Patologicznej, w Zakładzie Medycyny Sądowej oraz w Rejonowym Szpitalu Wojskowym jako chirurg; pełnił także obowiązki starszego asystenta pomocniczego pracownika nauki w Klinice Chirurgii (w latach 1948–1952 oraz 1955–1957). Ponadto w latach 1952–1955 był pełniącym obowiązki pomocniczego pracownika nauki w Katedrze Medycyny Wojskowej. 19 marca 1948 r. obronił pracę doktorską pt.: „Zmiany anatomopatologiczne przy zatruciach czteroetylkim ołowiu”. Promotorem pracy, a także jednym z jej recenzentów był prof. Stanisław Mahrburg; drugim recenzentem był prof. Feliks Skubiszewski.

Od 1951 r. pracował ponadto jako adiunkt w Katedrze Medycyny Wojskowej, w której został awansowany do stopnia majora. W kolejnych latach wykonywał ekspertyzy na potrzeby wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Badał i opiniował m.in. w sprawach możliwości składania zeznań przez rannych partyzantów przetrzymywanych w więzieniu mieszczącym się w zamku lubelskim. W 1957 r. przeniósł się do Jarosławia, obejmując tam stanowisko ordynatora oddziału chirurgicznego, a w latach 1962–1972 był także dyrektorem wspomnianego szpitala [2].

Trzecim kierownikiem Zakładu Medycyny Sądowej w Lublinie był dojeżdżający z Warszawy prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski, który zajmował to stanowisko w roku akademickim 1947/1948. Był to już drugi kierownik pełniący swoją funkcję w pewnym

in the Department of Normal Human Anatomy. In 1945, he took up a position in the Department of Pathological Anatomy and in the Department of Forensic Medicine. He also worked as a surgeon in the District Military Hospital. In addition, he served as a senior assistant in the Department of Surgery (in 1948–1952 and 1955–1957). In 1952–1955, he performed the duties of associate professor in the Department of Military Medicine. On 19 March 1948, Rymkiewicz successfully defended his doctoral dissertation on “Anatomopathological changes in tetraethyl lead poisoning”. The supervisor and also one of the reviewers was Prof. Stanisław Mahrburg (the other reviewer was Prof. Feliks Skubiszewski).

In 1951, he joined the Department of Military Medicine as assistant professor, and was promoted to the rank of major. In the following years, he prepared forensic expert opinions for the judicial and law enforcement agencies. He investigated the possibility of collecting testimony from wounded partisans detained in the prison located in the Lublin castle, and prepared a formal opinion on this case. In 1957, he moved to Jarosław, assuming the position of the head of the surgical ward in the local hospital, and in 1962–1972 he was also the director of the hospital [2].

The third academic to hold the position of the head of our Department was Prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski. He was a visiting professor from Warsaw who was in charge of the Department in the academic year 1947/1948. He was the second head of

sensie z „przymusu” i „z doskoku”, prowadząc wykłady i ćwiczenia dla dwóch kursów IV i V roku medycyny, mając przy tym do pomocy jedynie dr. Witkowskiego. Udało mu się jednak uzyskać trzy pomieszczenia dla Zakładu w budynku *Collegium Anatomicum* (obecnie *Collegium Iuridicum* mieszczące się przy ulicy Spokojnej). Prosektorium zakładu znajdowało się wówczas w przybudówce, na terenie szpitala ss. Szarytek przy ulicy Staszica (obecnie Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1) [1].

Wiktor Grzywo-Dąbrowski urodził się 15 lipca 1885 r. w Zadońsku, w guberni woroneskiej (na terenie dzisiejszej Rosji). W 1904 r. ukończył gimnazjum w Saratowie, a następnie rozpoczął studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, które ukończył w 1911 r.; dyplom nostryfikował w Kazaniu (Rosja) w 1912 r. W latach 1912–1916 pracował jako ordynator i prosektor szpitala psychiatrycznego w Kochanówku pod Łodzią, a później został mianowany prosektorem miasta Łodzi. Po przeniesieniu się do Warszawy był prosektorem Szpitala Dzieciątka Jezus. W 1921 r. powołano go na stanowisko profesora nadzwyczajnego Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego, a w następnym roku został mianowany profesorem zwyczajnym. W latach 1921–1929 nadzorował budowę gmachu Medycyny Sądowej przy ulicy Oczki w Warszawie. Od 1927 r. redagował *Czasopismo Sądowo-*

the Department who did not have much choice in the matter of his appointment. He worked in Lublin as his second job, giving lectures and teaching classes to 4th and 5th year medical students, with only Dr. Witkowski to assist him. Despite that, he managed to acquire three rooms for the Department in the *Collegium Anatomicum* building (currently *Collegium Iuridicum* in Spokojna Street). At that time, the Department's dissecting room was located in an extension building on the premises of the Sisters of Charity Hospital in Staszica Street (currently Independent Public Research and Teaching Hospital no. 1) [1].

Wiktor Grzywo-Dąbrowski was born on 15 July 1885 in Zadonsk, in Voronezh Governorate (now Russia). In 1904, he graduated from a *gymnasium* in Saratov, and enrolled in the Medical Faculty of the Jagiellonian University in Cracow. He completed his medical studies in 1911, and had his MD diploma validated in Kazan (Russia) in 1912. In 1912–1916, he worked as the head and prosector of the psychiatric hospital in Kochanówek near Łódź, and later was appointed as the prosector for the city of Łódź. After moving to Warsaw, he worked as a prosector in the Infant Jesus Hospital. In 1921, he was appointed as *professor extraordinarius* in the Department of Forensic Medicine at the University of Warsaw, and the following year he was awarded the title of *professor ordinarius*. From 1921 to 1929, he supervised the construction of a building in Oczki Street in Warsaw, which was to

Ryc. 7. Profesor Wiktor Grzywo-Dąbrowski [6]
Fig. 7. Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski [6]

-Lekarskie. Był współzałożycielem i członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego. W 1938 r. założył Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki i do 1955 r. sprawował funkcję jego prezesa. W latach 1951–1962 był redaktorem naczelnym *Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki*. Założył i zorganizował bibliotekę Akademii Medycznej w Warszawie, której przez kilka lat był kierownikiem. Przez wiele lat prowadził egzaminy z historii medycyny dla kandydatów na stopień doktora. Był niezwykle wymagający, ale powtarzał, że nie robi tego dla własnej przyjemności, lecz dla dobra doktorantów, aby stali się jeszcze lepszymi lekarzami. W 1962 r. przeszedł na emeryturę. Zmarł w Warszawie 21 grudnia 1968 r. [6, 7].

Napisał blisko 200 prac z zakresu anatomii układu nerwowego, anatomii patologicznej, psychiatrii i medycyny sądowej. Ponadto był autorem kilku cenionych w środowisku podręczników, takich jak „Podręcznik medycyny sądowej dla lekarzy i studentów medycyny” (1948 r.), „Podręcznik medycyny sądowej dla prawników” (1952 r.), „Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem pracy zawodowej” (1958 r.) oraz „Badania zwłok i miejsca gdzie były znalezione” (1959 r.) [6, 7].

Profesor Wiktor Grzywo-Dąbrowski przebywał w lubelskim zakładzie zbyt krótko, aby przypisywać mu jakieś szczególne zasługi. Nie wywarł także znaczącego wpływu na dalsze dzieje tej jednostki, podobnie zresztą jak jego dwaj poprzednicy. Prawdopodobnie dlatego w kilku opracowaniach na ten temat można znaleźć informację, że Zakład Medycyny Sądowej w Lublinie powstał dopiero 1 września 1949 r. i jego pierwszym kierownikiem był prof. Witold Dżułyński, jednak nie jest to prawdą [1, 2]. Początkowo nasz Zakład istotnie nie miał szczęścia do kadr naukowych. Po zakończeniu okupacji nie było ich bowiem zbyt wiele, a winę za to ponosili zarówno naziści, jak i komuniści, którzy zadbali o to, aby szeregi polskiej inteligencji zostały skutecznie „przetrzebione”.

Trudno mieć pretensje do prof. Sergiusza Schillinga-Siengalewicz, który ostatecznie jako miasto docelowe wybrał Poznań. On – pracownik naukowy na uniwersytetach we Lwowie i Wilnie – pobyt w prowincjonalnym Lublinie musiał traktować jako zesłanie i prawdopodobnie nie chciał wiązać swojej przyszłości z tym mało wówczas ciekawym miastem.

house the Department of Forensic Medicine. Starting in 1927, he worked as an editor of *Forensic Medicine Journal*. He was a co-founder and a member of the executive board of the Polish Society of Criminology. In 1938, he founded the Polish Society of Forensic Medicine, Forensic Psychiatry and Criminalistics, and served as the president of the Society until 1955. In the years 1951 to 1962, he was the editor-in-chief of the journal *Archives of Forensic Medicine, Forensic Psychiatry and Criminalistics*. He founded and organised the library of the Medical Academy in Warsaw, and was the head of the facility for several years. For many years, he was in charge of examinations in the history of medicine for candidates for the degree of Doctor of Medicine. He was known to be extremely demanding. However, as used to say, his strict approach did not serve his own pleasure, but was aimed at making his doctoral students better doctors. He retired in 1962, and died on 21 December 1968 in Warsaw [6, 7].

His body of work consists of close to 200 papers on topics related to the anatomy of the nervous system, pathological anatomy, psychiatry and forensic medicine. He was also the author of several handbooks, widely recognised in their respective fields, including “Handbook of Forensic Medicine for Physicians and Medical Students” (1948), “Handbook of Forensic Medicine for Lawyers (1952)”, “Criminal Liability of Physicians in Connection with the Performance of Professional Work” (1958), and “Examination of corpses and places where they are found” (1959) [6, 7].

Professor Grzywo-Dąbrowski did not stay in our Department long enough to bring a significant contribution. Similarly to his two predecessors, he failed to make a lasting impact on the further development of the Department, which is probably the reason why several publications report that the Department of Forensic Medicine in Lublin was not founded until 1 September 1949, and its first head was Prof. Dżułyński, which is not true [1, 2]. Indeed, our Department initially had no luck with its academic staff. After the end of the World War II, qualified academics were scarce due to the Nazis and the communists, both of whom set out to destroy the Polish intelligentsia.

It is difficult to hold a grudge against Prof. Schilling-Siengalewicz who ultimately decided to leave Lublin for Poznań to pursue his career. Schilling-Siengalewicz was originally a member of the

Inaczej rzecz się miała z prof. Stanisławem Mahrburgiem, który sercem, duszą i ciałem był oddany anatomii patologicznej i kierowanie przez trzy lata akademickim Zakładem Medycyny Sądowej uważał najprawdopodobniej za zło konieczne. Nie dziwi zatem fakt, że większość obowiązków powierzał on swojemu pomocnikowi dr. Zbigniewowi Rymkiewiczowi.

Z kolei prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski w chwili objęcia stanowiska od 24 lat był już kierownikiem Zakładu Medycyny Sądowej w Warszawie. Ewentualne porzucenie Warszawy i przeniesienie się do Lublina było dla niego zapewne formą zawodowej degradacji. W związku z powyższym pełny rozwój lubelskiego Zakładu Medycyny Sądowej datuje się dopiero od czasów prof. Witolda Dżułyńskiego, który wytyczył drogę swoim następcom. Dzięki nim lubelski zakład dołączył do czołowych jednostek w Polsce.

Autor deklaruje brak konfliktu interesów.

research staff at the universities of Lviv and Vilnius, so presumably he considered his professional placement in Lublin, a provincial city, as a form of exile. It is likely that he did not plan to build his future in this city which held little appeal at that time.

The circumstances were slightly different for Prof. Mahrburg. He gave his heart, body and soul to pathological anatomy, so it is safe to assume that he regarded the three academic years as the head of the Department as the necessary evil. In this context, it comes as no surprise that he delegated most of his duties to his assistant, Dr. Rymkiewicz.

In contrast, Prof. Grzywo-Dąbrowski had been the head of the Department of Forensic Medicine in Warsaw for 24 years, and probably viewed moving to Lublin as demotion. Therefore, a significant development of the Department in fact did not occur until Prof. Witold Dżułyński took over as the head of this unit, paving the way for his successor who brought the Department into the group of leading Polish facilities of this type.

The author declares no conflict of interest.

Piśmiennictwo

References

1. Dżułyński W. Historia Zakładu Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Lublinie. Arch Med Sąd Psych Sąd Krym 1951; 2: 117-118.
2. Kowieski L. Pracownicy naukowci, absolwenci i studenci Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, kontynuujący swą działalność na Wydziale Lekarskim UMCS, a następnie AM w Lublinie. Alma Mater 1999; 33: 146-149.
3. Rożynek M. Wspomnienie pośmiertne. Prof. dr med. Stanisław Mahrburg (ur. 23.01.1886 r. – zm. 19.09.1974 r.). Pat Pol 1975; 26: 465-470.
4. <http://dzieje.pl/aktualności/70-rocznica-zbrodni-w-lesie-ponarskim>.
5. Katedra i Zakład Patomorfologii Klinicznej. www.umlub.pl/uczelnia/struktura-organizacyjna/szczegoly,
6. Ludwicki K. 50 lat twórczej pracy prof. Dr Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego. Arch Med Sąd Psych Sąd Krym 1962; 14: 1-4.
7. Włodarczyk K. Prof. dr hab. Wiktor Grzywo-Dąbrowski (1885–1968), Warszawa-AM. Forum Bibl Med 2011; 4: 487-497.

Adres do korespondencji

Wojciech Chagowski
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ul. Jaczewskiego 8b
20-090 Lublin, Polska
e-mail: gronert@wp.pl

Address for correspondence

Wojciech Chagowski
Chair and Department of Forensic Medicine
Medical University of Lublin
8b Jaczewskiego St.
20-090 Lublin, Poland
e-mail: gronert@wp.pl

Nadesłano: 18.01.2018

Zaakceptowano: 23.02.2018

Submitted: 18.01.2018

Accepted: 23.02.2018

